

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์

กฎหมายลักษณะบุคคล

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์

กฎหมายลักษณะบุคคล

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์

1. ความหมายของกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
2. การจัดทำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
3. ลักษณะสำคัญของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

1. ความหมายของกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

กฎหมายแพ่ง (Civil Law) หมายถึง กฎหมายเอกชนที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชนด้วยกันในฐานะที่เท่าเทียมกัน โดยกำหนดความสัมพันธ์ในเรื่องบุคคล หนี้สิน ทรัพย์สิน ครอบครัว และมรดก

กฎหมายพาณิชย์ (Commercial Law) หมายถึง กฎหมายเอกชนที่เกี่ยวกับหลักปฏิบัติในทางการค้าที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในภาคธุรกิจ จึงเรียกว่า “**กฎหมายพ่อค้า**” ได้แก่ หุ้นส่วนบริษัท ตัวเงิน การประกันภัย การล้มละลาย เป็นต้น

2. การจัดทำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

3. ลักษณะสำคัญของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

บรรพ 1 หลักทั่วไป เป็นบรรพที่บัญญัติหลักการทั่วไป (เช่น นิติวิธี หลักสุจริต)บุคคล เป็นหลักเกณฑ์เบื้องต้นเกี่ยวกับทรัพย์สิน นิติกรรม ระยะเวลา และอายุความ

บรรพ 2 หนี้ เป็นบรรพที่บัญญัติหลักการทั่วไปเกี่ยวกับหนี้ และบ่อเกิดแห่งหนี้ เช่น สัญญา ละเมิด ลาภไม่ควรได้ และจัดการงานนอกสั่ง

บรรพ 3 เอกเทศสัญญา เป็นบรรพที่บัญญัติหลักเกณฑ์ของสัญญาต่างๆ เช่น ซื้อขาย กู้ยืม ฝากทรัพย์สิน จำนำ เป็นต้น

3. ลักษณะสำคัญของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ต่อ)

บรรพ 4 ทรัพย์สิ้น เป็นบรรพที่บัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับทรัพย์สิ้น และสิทธิต่างๆในทรัพย์สิ้น เช่น กรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครอง ภาวะจำยอม เป็นต้น

บรรพ 5 ครอบครัว เป็นบรรพที่บัญญัติความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว เช่น การหมั้น การสมรส สิทธิและหน้าที่ระหว่างสามีกับภรรยา และระหว่างบิดามารดากับบุตร เป็นต้น

บรรพ 6 มรดก เป็นบรรพที่บัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกองมรดก เช่น การตกทอดของมรดก การทำพินัยกรรม การจัดการและการแบ่งปันทรัพย์มรดก เป็นต้น

กฎหมายลักษณะบุคคล

1. ความหมายของบุคคล
2. บุคคลธรรมดา
3. นิติบุคคล
4. ภูมิลำเนาของบุคคล

1. ความหมายของบุคคล

บุคคล หมายถึง สิ่งที่ถูกหมายรับรองให้มีสิทธิและหน้าที่ได้ตามกฎหมาย ซึ่งเรียกว่า “ผู้ทรงสิทธิ” เช่น มนุษย์ บริษัท หรือพรรคการเมือง กฎหมายรองรับให้เป็นบุคคลและให้มีสิทธิหน้าที่ได้ตามกฎหมาย

2. บุคคลธรรมดา

บุคคลธรรมดา หมายถึง มนุษย์หรือคนทั่วไปที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติที่กฎหมายรองรับให้มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย

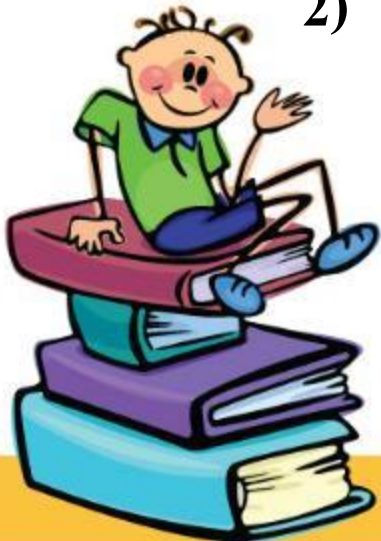
2. บุคคลธรรมดา (ต่อ)

2.1 สภาพบุคคล สิทธิและหน้าที่ของบุคคลธรรมดาก็เกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ บุคคลนั้นมีสภาพบุคคลแล้วเท่านั้น ซึ่งสภาพบุคคลย่อมเริ่มตั้งแต่เมื่อคลอด แล้วอยู่รอดเป็นทารก และสิ้นสุดลงเมื่อตาย

2.1.1 การเริ่มต้นแห่งสภาพบุคคล

- 1) มีการคลอด “การคลอด” หมายถึง การที่อวัยวะทุกส่วนของทารกได้พ้นออกมาจากครรภ์มารดา แม้ยังไม่ได้ตัดสายสะดือก็เป็นการคลอดสำเร็จแล้ว
- 2) มีการอยู่รอดเป็นทารก “การอยู่รอดเป็นทารก” หมายถึง ต้องปรากฏว่าทารกที่คลอดออกมานั้นมีการหายใจแล้ว

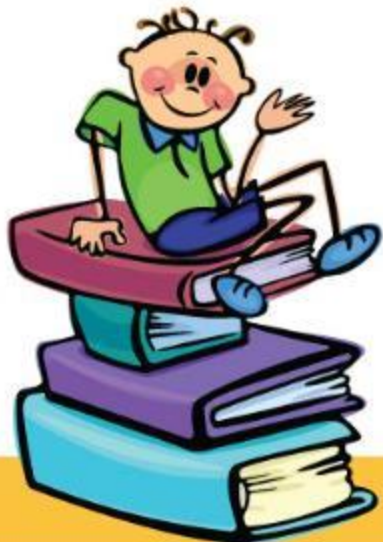

ตัวอย่าง ถ่ายองท้องกับสันต์
เมื่อครบกำหนดคลอดถ่ายองได้
คลอดวันเฉลิมออกมา ขณะที่
คลอดนั้นแม้อยังไม่ได้ตัดสาย
สะดือออกแต่ปรากฏว่าวันเฉลิม
มีการหายใจ ก็ถือว่าเป็นการ
เริ่มต้นแห่งสภาพบุคคลของวัน
เฉลิม

2.1.2 การสิ้นสุดแห่งสภาพบุคคล

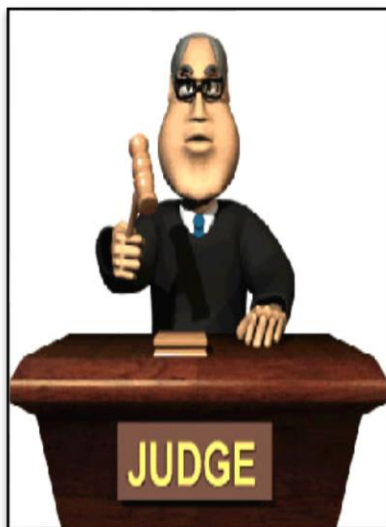
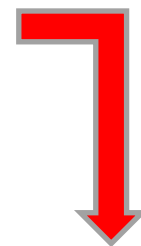
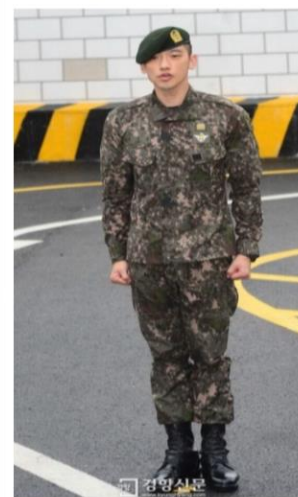
- 1) การตายโดยธรรมชาติ ในทาง
การแพทย์ถือว่าบุคคลธรรมดาจะถึง
แก่ความตายเมื่อแกนสมองของ
บุคคลนั้นหยุดทำงาน
- 2) การตายโดยผลของกฎหมาย หรือที่
เรียกว่า “การสาบสูญ” เป็นกรณีที่
บุคคลได้หายจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่
อยู่ โดยไม่ทราบข่าวคราวเป็น
ระยะเวลา 5 ปีสำหรับกรณีทั่วไป 2 ปี
สำหรับกรณีพิเศษ ซึ่งได้แก่ หายไป
ในสนามรบ การสงคราม

ตัวอย่าง

ทบ.1

2. บุคคลธรรมดา (ต่อ)

2.2 การนับอายุบุคคล

- กรณีรู้วัน เดือน ปีเกิด ให้นับตั้งแต่วันเกิด
- กรณีรู้เดือน ปี แต่ไม่รู้วันเกิด กฎหมายให้ถือเอาวันที่ 1 ของเดือนเป็นวันเกิด
- กรณีรู้ปีเกิด แต่ไม่รู้วันและเดือนเกิด กฎหมายให้ถือเอาวันเริ่มต้นปีปฏิทินของปีที่บุคคลนั้นเกิดเป็นวันเกิดของบุคคลดังกล่าว
- กรณีไม่รู้วัน เดือน ปีเกิดเลย กรณีนี้ต้องพิจารณาจากรูปร่าง หน้าตา ฐานะของบุคคลนั้นประกอบกับพยานที่เกี่ยวข้อง

2. บุคคลธรรมดา (ต่อ)

2.3 ความสามารถของบุคคล

โดยทั่วไปแล้วบุคคลย่อมสามารถมีสิทธิและใช้สิทธิต่างๆ ได้ตามกฎหมาย แต่มีบุคคลบางประเภทที่กฎหมายจำกัดความสามารถ เรียกว่า “ผู้ไร้ความสามารถ” มี 4 ประเภท 1 ผู้เยาว์ 2 คนไร้ความสามารถ 3 คนวิกลจริต 4 คนเสมือนไร้ความสามารถ

2.3.1 ผู้เยาว์ หมายถึง บุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ โดยบุคคลจะบรรลุนิติภาวะด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ

- 1) การบรรลุนิติภาวะโดยอายุ บุคคลย่อมพ้นจากภาวะผู้เยาว์และบรรลุนิติภาวะเมื่ออายุ 20 ปีบริบูรณ์
- 2) การบรรลุนิติภาวะโดยการสมรส เมื่อชายหญิงอายุครบ 17 ปีบริบูรณ์ โดยจดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย และบิดามารดาหรือผู้ปกครองของทั้งสองฝ่ายให้ความยินยอม

ตัวอย่าง แดง อายุ 17 ปี ลูกชายของนายมากกับนางนาค ได้แต่งงานกับ
เหลือง อายุ 18 ปี ลูกสาวนายโยนกับนางขว้าง และทั้งคู่ได้มีการจดทะเบียน
สมรสกันตามกฎหมาย ก็ถือว่าแดงและเหลืองบรรลุนิติภาวะแล้ว

2.3.2 คนไร้ความสามารถ หมายถึง บุคคลที่มีอาการวิกลจริตหรืออาการทางจิตผิดปกติถึงขนาดขาดความสามารถโดยสิ้นเชิง หรือบุคคลที่เจ็บป่วยจนไม่รู้สำนึกของตนโดยสิ้นเชิง และศาลมีคำสั่งให้บุคคลนั้นเป็นคนไร้ความสามารถ

ศาลจะตั้ง “ผู้อนุบาล” ซึ่งทำหน้าที่ดูแลบุคคลไร้ความสามารถ รวมถึงนิติกรรมทุกอย่างแทนคนไร้ความสามารถ

ตัวอย่าง เด็กหญิงฐาไพรรพรณซึ่งเป็นคนไร้ความสามารถ ซื้อปากกา
ราคาด้ามละ 1,000 บาท โดยไม่ได้รับความยินยอมจาก นายฐาปกรณ
และนางฐาระพีพรพรณ ซึ่งเป็นบิดามาดาและผู้อนุบาล นิติกรรมดังกล่าว
ถือว่าเป็นโมฆะ

2.3.3 คนวิกลจริต หมายถึง บุคคลวิกลจริตซึ่งศาลยังไม่ได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ กฎหมายให้คนวิกลจริตมีความสามารถในการนิติกรรมโดยปริบูรณ์เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป

กฎหมายจะถือว่านิติกรรมที่คนวิกลจริตได้กระทำตกเป็นโมฆะก็ต่อเมื่อ

- 1) คนวิกลจริตทำพินัยกรรมในขณะที่ตนมีอาการจิตวิกล
- 2) วิกลคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งรู้ว่าบุคคลที่ทำนิติกรรมกับตนเป็นคนวิกลจริต

ตัวอย่าง รัตนารักษ์เป็นคนวิกลจริตได้ซื้อผ้าห่มรูป แจ จุง จากพรพรรณ โดยรัตนารักษ์ทำนิติกรรมดังกล่าวในขณะที่ตนมีอาการจิตวิกล แต่พรพรรณไม่รู้ว่ารัตนารักษ์เป็นคนวิกลจริต ดังนั้นนิติกรรมซื้อขายผ้าห่มรูป แจ จุง ดังกล่าวย่อมมีผลสมบูรณ์ เพราะคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งไม่รู้ว่าผู้ทำนิติกรรมกับตนเป็นคนวิกลจริต

2.3.4 คนเสมือนไร้ความสามารถ หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องบางประเภท แต่ไม่ถึงขนาดวิกลจริต หรือสูญเสียความสามารถในการกำหนดเจตนาของตนเองโดยสิ้นเชิง และศาลได้มีคำสั่งให้บุคคลนั้นเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ

คนเสมือนไร้ความสามารถ มีองค์ประกอบ 2 ประการ

- 1) บุคคลนั้นต้องมีเหตุบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ กายพิการ จิตฟั่นเฟือน พุทธิกรรมสุรุ่ยสุร่าย ติดสุรา
- 2) บุคคลนั้นไม่สามารถจัดการงานโดยตนเองได้

3. นิติบุคคล

3.1 ความหมายของนิติบุคคล

นิติบุคคล หมายถึง บุคคลที่กฎหมายสมมติขึ้นให้มีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา เช่น สามารถเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ จำหน่าย จ่ายโอนทรัพย์สินได้ เป็นลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ได้ เป็นต้น

3. นิติบุคคล (ต่อ)

3.2 ประเภทของนิติบุคคล

3.2.1 นิติบุคคลเอกชน หมายถึง นิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเอกชน โดยดำเนินการในลักษณะที่เท่าเทียมกันอย่างเอกชนทั่วไป สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

- 1) นิติบุคคลเอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มี 5 ประเภท คือ ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ
- 2) นิติบุคคลเอกชนตามกฎหมายอื่น เช่น บริษัทมหาชนจำกัด สหกรณ์

3.2.2 นิติบุคคลมหาชน หมายถึง นิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายมหาชน โดยดำเนินการลักษณะไม่เท่าเทียมกัน

กล่าวคือ นิติบุคคลนั้นมีอำนาจเหนือบุคคลใดๆที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของตน และการดำเนินการอยู่บนพื้นฐานของการใช้อำนาจรัฐบังคับให้เป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เช่น กระทรวง ทบวง กรม จังหวัด เทศบาล วัด มหาวิทยาลัย พรรคการเมือง เป็นต้น

3. นิติบุคคล (ต่อ)

3.3 ผู้แทนนิติบุคคล เนื่องจากนิติบุคคลไม่มีตัวตนในความเป็นจริง นิติบุคคลจึงไม่อาจทำการใดๆ ได้เอง ดังนั้นการกระทำของนิติบุคคลจึงต้องกระทำโดยบุคคลธรรมดาซึ่งมีฐานะเป็น “ผู้แทนนิติบุคคล” เมื่อผู้แทนนิติบุคคลได้แสดงเจตนาหรือความประสงค์ของนิติบุคคล อันอยู่ในขอบแห่งวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลนั้นไปแล้ว

4. ภูมิคำเนาของบุคคล

4.1 ภูมิคำเนาของบุคคลธรรมดา

ภูมิคำเนาของบุคคลธรรมดา ได้แก่ ถิ่นอันบุคคลนั้นมีสถานที่อยู่เป็นหลักแหล่งสำคัญ กล่าวคือ ถิ่นที่จะเป็นภูมิคำเนาได้นั้นจะต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์สำคัญ 2 ประการ

- 1) เป็นที่อยู่ของบุคคลตามข้อเท็จจริง
- 2) เป็นที่อยู่ซึ่งบุคคลนั้นถือเป็นแหล่งสำคัญ

โดยปกติบุคคลธรรมดาทั่วไปสามารถเลือกภูมิลำเนาของตนได้ตามใจ แต่มีบุคคลบางประเภทที่กฎหมายกำหนดภูมิลำเนาโดยเฉพาะเพื่อความสะดวก ได้แก่

1. ภูมิลำเนาของสามีภรรยา ได้แก่ ถิ่นที่อยู่ของสามีและภรรยาที่อยู่กินด้วยกัน เว้นแต่สามีภรรยาแยกต่างหากกัน
2. ภูมิลำเนาของผู้เยาว์ ได้แก่ ภูมิลำเนาของผู้แทนโดยชอบธรรม ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง

3. ภูมิสำเนาของคนไร้ความสามารถ ได้แก่ ภูมิสำเนาของผู้อนุบาล
4. ภูมิสำเนาของข้าราชการ ได้แก่ ถิ่นอันเป็นที่ทำการตามตำแหน่งหน้าที่
5. ภูมิสำเนาของผู้ที่จำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด ได้แก่ เรือนจำ หรือ ทัณฑสถานที่ถูกจำคุกอยู่

4. ภูมิสถาปัตยกรรมของบุคคล (ต่อ)

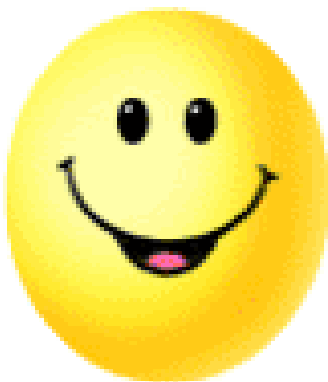
4.2 ภูมิสถาปัตยกรรมของนิติบุคคล

ภูมิสถาปัตยกรรมของนิติบุคคล ได้แก่ ถิ่นอันเป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่ หรือ ถิ่นอันเป็นที่ตั้งที่ทำการ หรือถิ่นที่ได้เลือกเอาเป็นภูมิสถาปัตยกรรมเฉพาะการตาม ข้อบังคับหรือตราสารจัดตั้ง เช่น บริษัท จำกัด

THANK

YOU

สมาชิก

นางสาวนัฐิการ์	ลำบัว	531121713
นางสาววันเพ็ญ	บุญสุข	531121729
นายเทียนชัย	กำแก่น	531121733
นางสาวพรพนา	ฉายนามชัย	531121734